

PRÁVO EVROPSKÉ UNIE

PRAMENY a legislativní postupy

MU – Úvod 215
2021

Funkce práva v EU

- **základní funkce práva: vnitřní uspořádání systému (řád)**

- **EU je samostatný systém**

- vlastní orgány s vlastní pravomocí
- vlastní aktivity
- finanční nezávislost

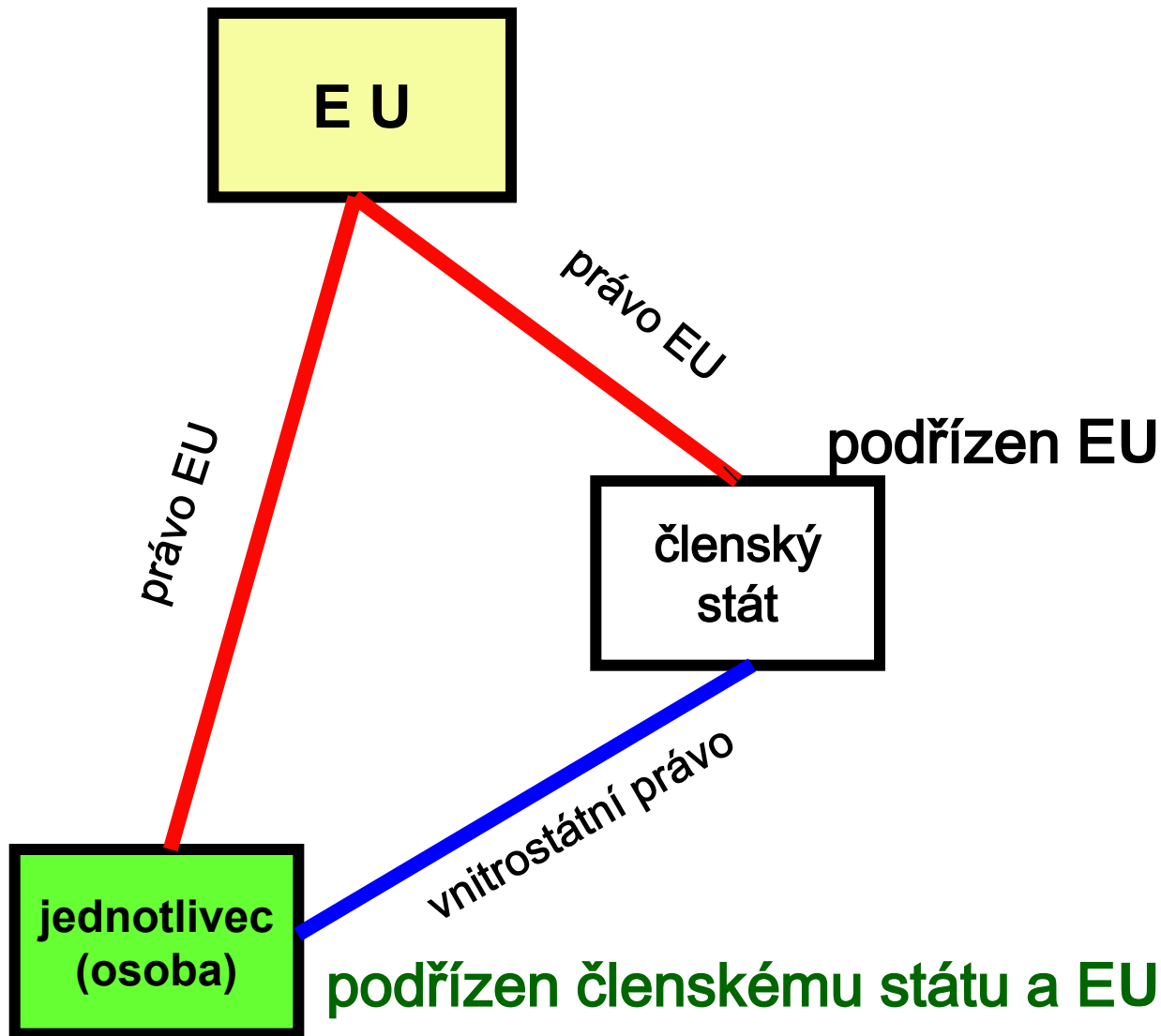
PROTO MUSÍ MÍT VLASTNÍ REGULACI (PRAVIDLA)
UVNITŘ I NAVENEK = PRÁVO EU

- předpisy (právo) – není to ani mezinárodní, ani vnitrostátní
- vlastní soudy

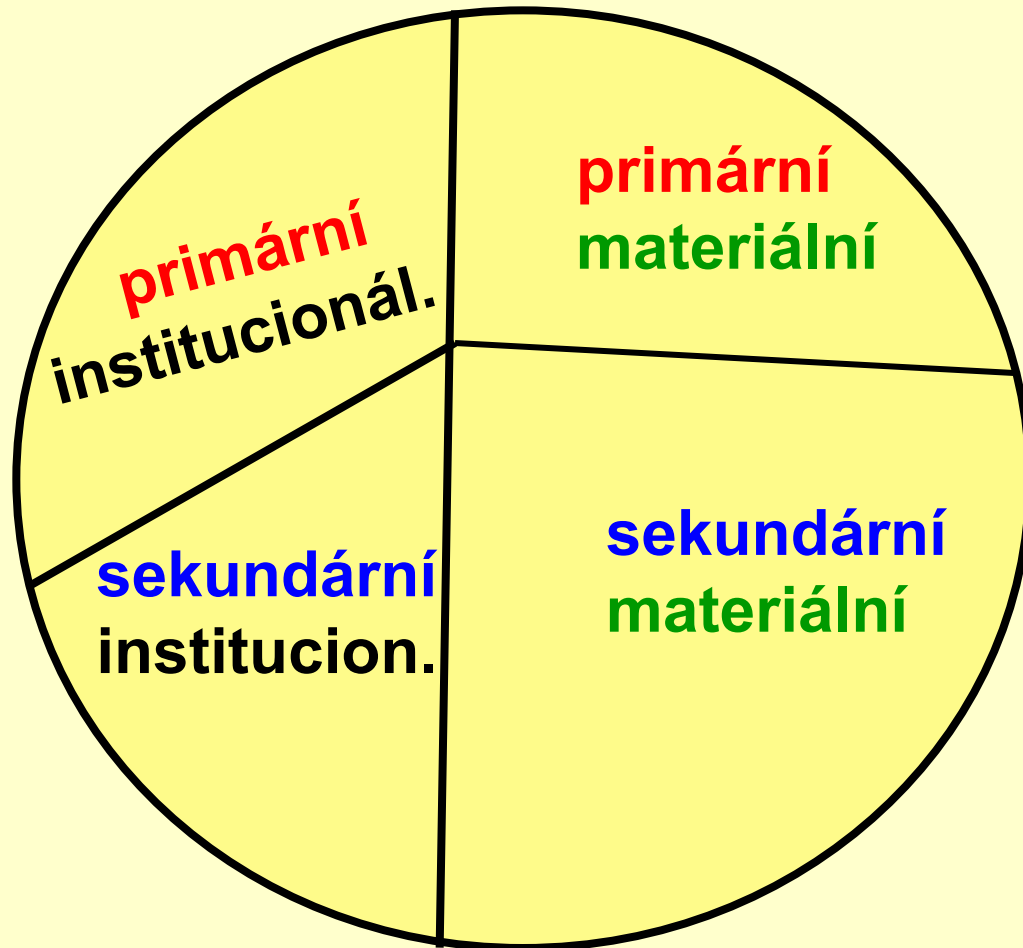
Funkce práva v EU - 2

Vlastní funkce práva EU:

- **1. výstavba EU** (institucionální struktura)
- **2. vztah k členským státům** (pravomoci)
- **3. úprava vlastní činnosti** (jednotlivé oblasti integrace a spolupráce)

System práva EU - schéma

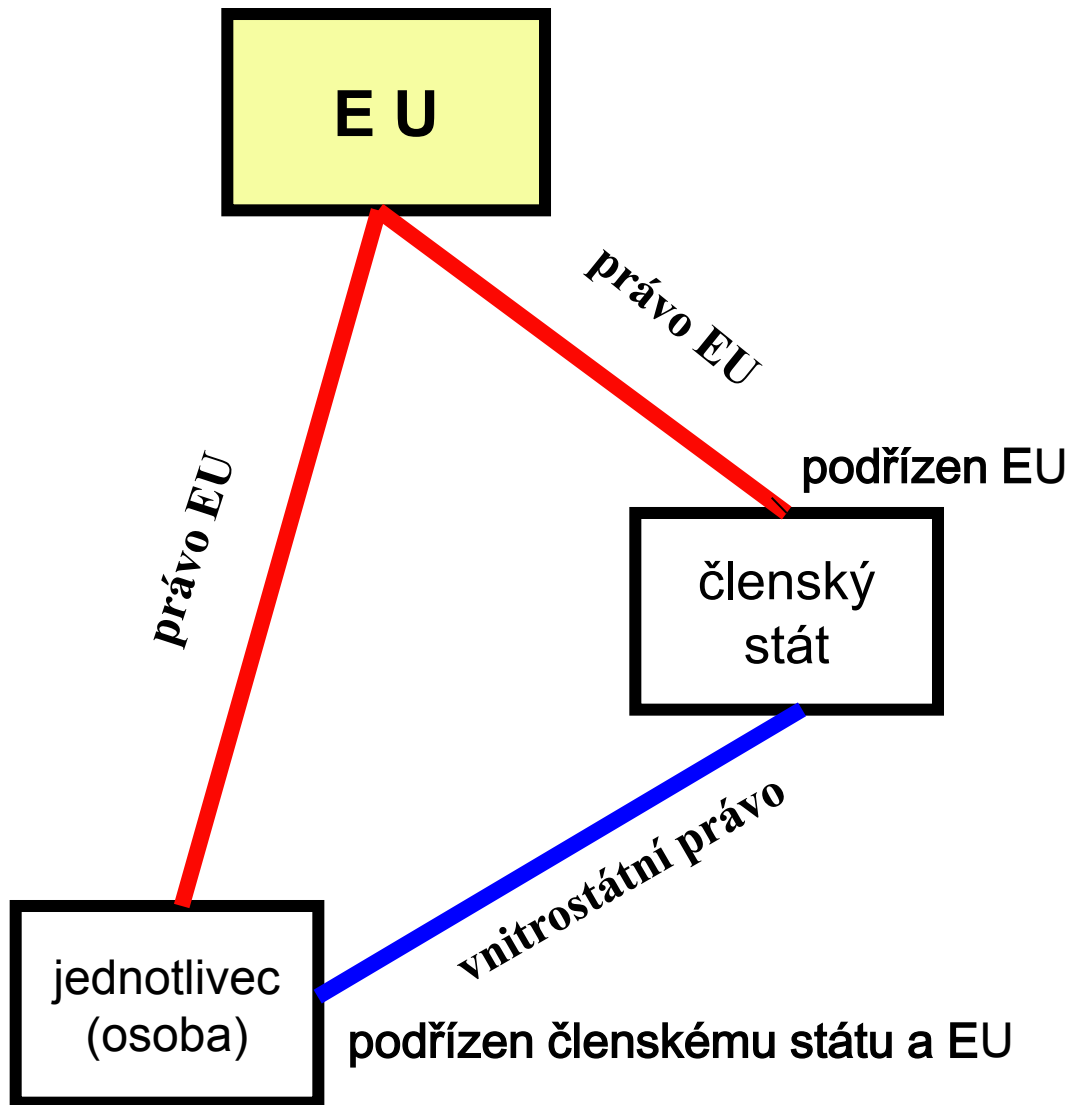

Právo EU jako integrační nástroj

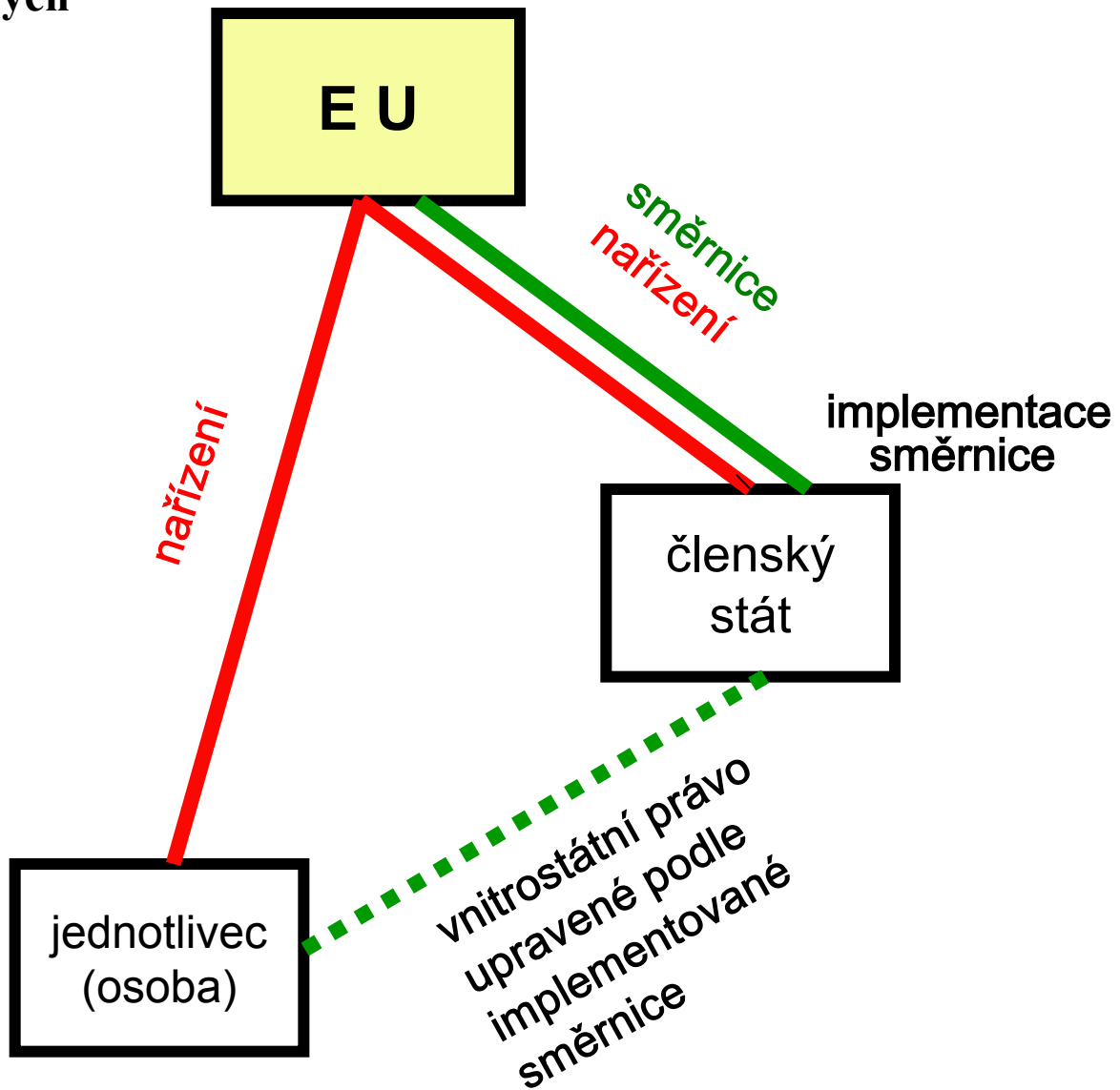
- **právo jako integrační nástroj** nadstátního prostředí
- **2 metody úpravy:**
 - *samostatná unijní úprava (primární, nařízení) – paralelně s vnitrostát. právem*
 - *určování obsahu vnitrostátní úpravy (směrnice)*

Prameny práva EU

- **primární právo:**
 - **mezinárodní smlouvy** („zřizovací“) mezi členskými státy + Listina základních práv EU + obecné zásady práva EU
- **sekundární právo – legislativní akty:**
 - nařízení
 - směrnice
 - rozhodnutí
- **mezinárodní smlouvy uzavírané EU**
- ***nelegislativní akty Komise***

**prameny sekundárního
práva v jednotlivých
vztazích**

Nařízení a směrnice v EU

- **nařízení:**
 - analogie zákona
 - unifikovaná úprava přímo platí v celé EU
- **směrnice:**
 - určena členskému státu
 - zapracování (implementace) do národního práva (např. změna zákonů podle směrnice)
 - zůstává národní právo (zákony), směrnice je sbližuje (harmonizuje)

Nařízení: nahrazuje nebo doplňuje naše zákony

- **Základní charakteristika nařízení:**
- = „unijní zákon“ platný stejně v celé EU
- je přijímáno zpravidla tam, kde je **nezbytná jednotná úprava v celé EU** z těchto důvodů:
- předmětem úpravy jsou právní vztahy na úrovni unijní - proto nemohou být upraveny vnitrostátně (zejména oblasti s výlučnou pravomocí EU, ale i další - např. sociální zabezpečení migrujících osob),
- unifikace vnitrostátních úprav cestou jejich nahrazení nařízením (zjevná unifikace).
- *(výjimka: GDPR – velmi specifické)*

Směrnice: ponecháváme si naše zákony, ale jejich obsah je předurčen směrnicí, tedy Unií

- **Základní charakteristika směrnice**
- *používá se zpravidla tam, kde pravomoc EU ponechává právní úpravu dané oblasti vnitrostátnímu právu –*
- *je nástrojem pro ovlivnění obsahu vnitrostátního práva ve směru unijních zásad:*
- *- sbližování (harmonizace) obsahu vnitrostátních pravidel, někdy téměř (skrytá) unifikace,*
- *- vytváření minimálního (evropského) standardu vnitrostátní úpravy*

Ukázka směrnice (ochrana spotřebitele)

Členské státy zajistí, aby v zájmu spotřebitelů a konkurentů existovaly přiměřené a účinné prostředky zabráňující dalšímu používání nepřiměřených podmínek ve smlouvách, které uzavírají prodávající nebo poskytovatelé se spotřebiteli.

Členské státy mohou přijmout nebo ponechat v platnosti přísnější ustanovení slučitelná se Smlouvou v oblasti působnosti této směrnice, aby zajistily nejvyšší stupeň ochrany spotřebitele. **(MINIMÁLNÍ STANDARD HARMONIZACE)**

Členské státy uvedou v účinnost právní a správní předpisy nezbytné pro dosažení souladu s touto směrnicí nejpozději do 31. prosince 1994. Neprodleně o nich uvědomí Komisi. (TRANSPOZIČNÍ LHŮTA)

Tato opatření přijatá členskými státy musí obsahovat odkaz na tuto směrnici nebo musí být takový odkaz učiněn při jejich úředním vyhlášení.

Členské státy sdělí Komisi znění hlavních ustanovení vnitrostátních právních předpisů, které přijmou v oblasti působnosti této směrnice (Komise to kontroluje).

Směrnice - provedení

- transpozice
- implementace

Transpozice směrnice

- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/40/EU ze dne **3. dubna 2014** o sblížení právních a správních předpisů členských států týkajících se výroby, obchodní úpravy a prodeje tabákových a souvisejících výrobků a o zrušení směrnice 2001/37/ES
- Text s významem pro EHP
- **Článek 29 - Provedení**
- 1. Členské státy uvedou v účinnost právní a správní předpisy nezbytné pro dosažení souladu s touto směrnicí do **20. května 2016**. Neprodleně o nich uvědomí Komisi.
- TRANSPOZIČNÍ LHŮTA JE ZDE NĚCO PŘES DVA ROKY (obvyklé)
- 2. Tyto předpisy přijaté členskými státy musí obsahovat odkaz na tuto směrnici nebo musí být takový odkaz učiněn při jejich úředním vyhlášení. ...
- 3. Členské státy sdělí Komisi znění hlavních ustanovení vnitrostátních právních předpisů, které přijmou v oblasti působnosti této směrnice.
- **Článek 32 - Vstup v platnost**
- Tato směrnice vstupuje v platnost dvacátým dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*.

Následky *netranspozice* směrnice členským státem řádně a včas

- řízení před Komisí (+ před Soudním dvorem) (bylo porušeno právo!)
- přímý účinek směrnice
- nepřímý účinek směrnice
- odpovědnost typu Francovich

Legislativní postupy v EU

- **řádný** = Rada **spolurozhoduje** s Evropským parlamentem, Rada přitom rozhoduje **kvalifikovanou většinou**
- **zvláštní** = jiné popsány ve Smlouvě o fungování EU (zpravidla Rada jednomyslně a EP je jen konzultován)

Řádný legislativní postup 1

- KOMISE předloží **návrh** EP a RADĚ
- **změna návrhu** Komise: RADA jednomyslně
- **první čtení**
 - začíná EP: svůj postoj předloží Radě
 - Rada schválí - **přijato**
 - Rada neschválí – první čtení (projednání) v Radě, výsledek: *postoj Rady*

Řádný legislativní postup 2 (jen pro informaci)

- **druhé čtení**
 - 1. EP schválí *postoj Rady* – **přijato**
 - 2. EP odmítne zcela – **nepřijato**
 - 3a. EP navrhne změny a Rada je schválí: **přijato**
 - 3b. EP navrhne změny a Rada všechny neschválí: **dohodovací výbor** ----- **kompromis**
 - změna návrhu neschválená Komisí: Rada rozhoduje jednomyslně
 - **Dohodovací výbor**: kompromis projednán EP a Radou ve **třetím čtení**
 - musí být **přijat** do 6 týdnů Radou a zároveň EP, jinak **nepřijato**
- RADA rozhoduje **kvalifikovanou většinou**, není-li uvedeno jinak

Nelegislativní právní akty

- **hierarchicky nižší typ unijních normativních aktů** jsou nelegislativní akty s obecnou působností
- čl. 290 a 291 SFEU (**terciární normotvorba**) - přijímané Komisí
- ***jejich počet mnohonásobně převyšuje počet legislativních aktů sekundárního práva***
- **1. v přenesené (delegované) pravomoci**
- Tyto akty doplňují nebo dokonce mění některé prvky legislativního aktu, které nejsou podstatné, a to ***na základě zmocnění obsaženého v tomto aktu.***
- Ve zmocnění může být výslovně stanovena podmínka, že Evropský parlament nebo Rada mohou zrušit přenesení pravomoci. Označení ***„v přenesené pravomoci“***.
- **2. k provedení (implementaci) aktů sekundárního práva** v případech, kdy je implementace předpisu nutná na unijní úrovni (označení ***„prováděcí“***).